

Möte i Brukerrådet for mennesker med utviklingshemming i Trøndelag 20/6-23

MØTEPROTOKOLL

Dato:	6/9-23
Sted:	Fides, Stjørdal
Møteleder:	Olaug Dyrdal fra Peder Morset Folkehøgskole
Til stede:	Rune Lutdal, Tom Roger Bratvik, Hans Kristian Stuenes, Sigmund Aksetøy, Trine Ødegaard, Siri Behrens Måsøval, Sissel Moe, Jens Bakken, Unni Stensvoll
Forfall:	Stig Roar Olsen, Lone Andersen
For øvrig møtte:	Solveig Lund – ledsager for Siri, Gro Nina Helberg - USHT
Protokollfører:	Gro Nina Helberg, USHT

Sakliste:

- 17/23 Velkommen og presentasjon av nytt medlem i brukerrådet: John Arne Bakken som erstatter Jens. Han representerer NFU Stjørdal.
- Brukerrådet blir enig om at vi sender en blomst til Jens fra brukerrådet.
- 18/23 Gjennomgang av referatet fra siste møtet 20/6-23 v/Olaug
- 19/23 Aktuell sak fra media
- Sak 1:
- Stiftelsen «Helt med» rekrutterer utviklingshemmede ut i ordinær jobb. De fikk ekstra bevilgninger fra regjeringen i 2023 for å skape enda flere arbeidsplasser. Stiftelsen «Helt med» fikk Jonas prisen i 2023 for sitt arbeide. Lenke til film om Jonas prisen: [\(7\) Facebook](#). Dette er en god nyhet syns brukerrådet. Det at det skapes flere plasser gir muligheter for flere.
- Men brukerrådet sier at Helt med ikke er for alle. Det å ikke ha jobb og tilbud om dagsenter syns brukerrådet er veldig dumt. Flere har nå sin dagaktivitet i det bofellesskapet der de bor, og det blir ikke et naturlig skille mellom hjemmetid og dagaktivitet. Det er ingen ting å gå til i hverdagen. Brukerrådet sier at det å dra på jobb som alle andre er viktig også for deres brukergruppe.

Det å dra fra egen bolig og til «arbeidsplassen» og alt det fører med seg er en aktivitet i seg selv.

Veldig mange utviklingshemmede har ikke tilbud om jobb etter videregående skole. Det er ventetid for dagaktivitet, noe som ikke er greit, og går på helsa løs for de det gjelder. Deltagerne i brukerrådet sier at det å ha noe meningsfylt å fylle dagene er nødvendig også for utviklingshemmede.

Det å få bytte jobb er også vanskelig for utviklingshemmede, og er noe brukerrådet er opptatt av. Når du har fått tildelt en jobb/dagtilbud har du den for «alltid», og har liten påvirkningsmulighet for å kunne få annet innhold i dagene sine. Dette ønsker brukerrådet at det ses på og at praksis endres.

Brukerrådet snakker også om at det en del kommuner gjør med å samlokalisere alle dagtilbud i et stort bygg ikke nødvendigvis er så lurt. For mange blir det utrygt og uoversiktlig. Det blir lite rom for individuelle hensyn. Brukerrådet ber om at Statsforvalteren ser på denne praksisen.

Sak 2:

Beboermøter i bofellesskap er satt i system i en del kommuner rundt om i Norge nå. Hva tenker brukerrådet om dette? Kunne det vært noe for hver kommune? De tenker at da må det være noen som er god til å styre og strukturere møtene, og også være flinke slik at alle beboere kan få delta aktivt.

Beboerråd/husråd på hvert bofellesskap, og et sentralt råd i hver kommune kan det være lurt sier brukerrådet? Disse sentrale kommunale rådene kunne kanskje ha vært et råd som kunne løftet saker inn i Statsforvalterens brukerråd for mennesker med utviklingshemming syns deltagerne i brukerrådet. Lenke til artikkel om beboermøter: [Faste beboermøter gir bedre tjenester | Vernepleier](#)

Sak 3:

Unni orienterte om sak i Melhus kommune. Kommune har solgt et bygg der utviklingshemmede bor til Melhus Banken. De som bor der blir skilt – må bo forskjellige plasser. Dette er beboere som ønsker å fortsette å bo sammen. Brukerrådet stiller spørsmålstegn med denne praksisen. Om kommunen absolutt skal selge det, hvorfor får ikke beboerne tilbud om å kjøpe de leilighetene de bor i? De som har flyttet har ikke selv hatt påvirkningskraft om hvor de vil bo. Dette er tvangsflytting og ikke i tråd med lovverket og menneskerettigheter sier brukerrådet: alle har krav til å bli hørt om hvor de skal bo. Noen av de blir flyttet tilbake til kommune de flyttet fra for mange år siden og brukerrådet stiller spørsmålet: «hva om alle innbyggere i Norge skulle blitt flyttet tilbake til der de kommer fra når de når en viss alder?». «Har ikke utviklingshemmede samme rettigheter som resten av innbyggerne i Norge!»

20/23

Ny stortingsmelding kom 4/11-22: «Menneskerettar for personar med utviklingshemming»: [Meld. St. 8 \(2022–2023\) \(regjeringen.no\)](#).

Stortingsmeldinga har nå kommet i en lettlest utgave:

[Menneskerettigheter for personer med utviklingshemming - regjeringen.no](#)

Brukerrådet ser i møtet 20/6 på kapittelet fra den nye stortingsmeldingen:

Helse. Olaug går igjennom målsettingene for kapitlet.

Hvem skal bistå de som ikke selv får til å si ifra om behov for helsehjelp. Brukerrådet sier at da må tjenesteytere kjenne brukerne for å kunne «lese» kroppsspråk, ansiktsuttrykk osv. for å se om hvilke behov de til enhver tid har. Altså kjente trygge personer må til. Også hos brukere som klarer å uttrykke seg verbalt trengs det en trygghetsperson for å fortelle/dele om sine helseplager. Brukerrådet uttaler at de ikke stoler like mye på alle tjenesteytere mtp å få hjelp til helseplager. Tjenesteyter må kjenne brukerne, brukerne må ha noen de kan stole på. Noen bruker familien og nære venner å samsnakke med om helseplager, men ikke alle har nær familie eller nære venner.

Fysiske og psykiske plager: tryggheten er avgjørende for å kunne prate om dette åpent og godt. Vikarer kan være utfordring for å få god helsehjelp. Brukerrådet sier at de vet ikke hvem de tør å si hva til bestandig. De føler seg ikke trygg på at fortrolighet ivaretas, og holder heller plager for seg selv enn å be om hjelp til å få bistand for sine helseplager.

Fastlegen: vikarer er utfordring her også. Brukerrådet opplever også at fastleger bruker i liten grad sjekklister for mennesker med utviklingshemming for årskontroll. Men flere i brukerrådet har godt forhold til sine fastleger.

Tjenesteytere i bofellesskap har i liten grad kompetanse på utfordringer og følgediagnoser som kan følge med utviklingshemmingen og de spesifikke diagnosene. Dette syns brukerrådet er dårlig. De sier at de som jobber med de skulle ha vært nødt til å lese seg opp om utfordringer diagnosene deres kan føre med seg.

Brukerrådet opplever at de ikke i stor grad har påvirkning på hvem som skal yte tjenester/helsetjenester til dem. Dette er utfordrende syns de. F.eks ønsker de ikke å få bistand til personlig hygiene av hvem som helst.

Medisinbruk: forskning viser at utviklingshemmede har et overforbruk av beroligende medisiner. Brukerrådet reflekterer over hvorfor det er slik: de tror at det heller gis medisiner mot uro enn at noen bryr seg om de/setter inn mere folk. Noen i brukerrådet har brukt beroligende medisiner og har dårlig erfaring med det. De tror også at de kunne unngått denne medisinbruken om de hadde fått samtaler og trygging. Brukerrådet sier at utviklingshemmede ikke er mer urolig enn «normalbefolkningen» men at de ikke klarer å sette ord på hva de føler på og blir urolig pga f.eks mavesmerter, tannpine osv, og blir feilbehandlet med beroligende.

De har også erfaring med noen gode tjenesteytere som heller yter miljøterapi istedenfor beroligende medisiner med god effekt

Tannhelse: utviklingshemmede har rett til gratis tannlege. Dette er kjent for brukerrådet, og de syns det er en fin ordning.

21/23

Valg 2023. Tilpasset informasjon – fins det? Hvordan føler

mennesker med utviklingshemming at de blir ivaretatt av lokalpolitikere?

Vi starter med å se en episode fra TVBRA: [BRA VALG Season 2 | TV BRA](#)

Gyldig legitimasjon: har alle med utviklingshemming det? Brukerrådet er usikker på om alle i sin gruppe har gyldig legitimasjon. Nasjonale undersøkelser viser at et fåtall av brukergruppen har gyldig legitimasjon og kan stemme ved valg. Brukerrådet spør: Hvorfor har ingen bistått de til å få det? Hvem er dette sitt ansvar? Hva gjør vi når en hel gruppe stort sett står uten mulighet til å stemme. Brukerrådet sier at dette også er diskriminering. Og at det må legges til rette for at alle får gyldig legitimasjon.

Hvor enkelt er det å forstå politikken, og hvilket parti en skal stemme på? Noen NFU lokallag har arrangert valgkurs + delt ut valghefter slik at utviklingshemmede får mere informasjon. Brukerrådet ønsker at flere brukerorganisasjoner eller kommuner kunne gjort noe lignende.

Brukerrådet syns ofte det er vanskelig å forstå hva politikerne sier. Mange vanskelige ord brukes. Om en forstår hva de sier kan det være vanskelig å stole på at de holder hva de lover. Politikerne skulle brukt et enklere språk når de prater. Sier de ting vanskelig fordi de ikke tør å være konkrete spør brukerrådet?

Hva med å spørre de som står på stand om hva de tenker å gjøre for gruppen utviklingshemmede i neste periode? Noen i brukerrådet har gjort dette og fått masse «rare» svar. Det kan også være en ide å «be hjem» politikere slik at de får et reelt bilde av hverdagen til utviklingshemmede. Tanker omkring om vi utfordrer de som står på f.eks stand gjentatte ganger: vil de da etter hvert få mere kunnskap og fokus på utviklingshemmede? Brukerrådet opplever ofte at om de ønsker å prate med politikere så henvender politikerne seg ofte til de som er med dem enn til de selv. De føler seg ofte oversette, og ikke verdifull som velgere for politikerne.

Spørsmål fra brukerrådet: hvorfor svarer ikke politikerne på de spørsmålene de får? Det føles ofte som at de svarer på noe helt annet enn det de egentlig er bedt om å svare på. Brukerrådet mener at politikerne må være ærlige i dialog med innbyggerne.

I tjenestene/bofellesskapene blir det i lite grad lagt til rette for bistand til å innhente kompetanse og kunnskap rundt valg. Heller ikke på tilrettelagte arbeidsplasser blir det i stor grad pratet om valg. Dette er noe deltagerne i brukerrådet syns er synd.

22/23

Eventuelt

Ingen innmeldte saker til eventuelt.

23/23

Neste møte

6/12-23 i lokalene til Fides, Stjørdal

Utfordrer Statsforvalter til å være med inn i en liten del av møtet for å si noe om framtiden til brukerrådet.

Avtaler juleavslutning etter møtet 6/12-23